BRIBIRSKI MISAL 124

BRIBIR KRAJ SKRADINA, lijevo: starohrvatska nekropola na Glavici, desno: antički bedemi na Glavici

BRIBIRSKI MISAL, pergamenski kodeks, vel. 25×18 cm, 103 lista, pisan glag. ustavom, starosl. jezikom hrv. redakcije. Nastao je u XV. st.; pisalo ga je više ruku (jedan se pisar zvao Juraj). Veoma krnj, nedostaje mu početak i kraj. Današnji uvez u smeđu kožu potječe iz XVI. st. Ima veći broj inicijala različite veličine koji su ili jednobojni (crveni) ili kombinirani s crnom, zelenom i žutom bojom. Inicijali su urešeni (pletenice, rakovice, palmete i sl.) i najčešće obogaćeni vlasastim vriježama koje se šire po rubovima. Čuva se u Arhivu HAZU (III. b. 3).

LIT.: J. Vajs, Najstariji hrvatski glagoljski misal, Zagreb 1948, str. 32–34. – V. Štefanić, Glagoljski rukopisi JAZU, I, Zagreb 1969, str. 70–71.

BRIJUNSKI OTOCI (Brioni), skupina od 2 otoka i 11 otočića pred Z obalom Istre. Najstarije zemuničko naselje (prelazno razdoblje od mlađega neolitika na brončanu kulturu) potječe iz doba oko ← 2000. Nađeno je mnogo predmeta od kamena, kosti i pečene zemlje, urešenih geometrijskim i biljnim motivima. Obrambene zidine gradinskih naselja nalaze se na vrhovima brežuljaka Velog Brijuna: Kosiru, Ciprovcu, Antunovcu, Gradini i Straži, te Svetoga Mikule na Malom Brijunu. Građeni su u koncentričnim krugovima od velikih neobrađenih kamenih blokova u tehnici suhozida. U njima je nađeno metalnih i keramičkih predmeta tzv. ilirske kulture. Očuvali su se ostaci građevina antičko-rim. graditeljstva na vrhu brda Kolci iznad rta Tar, u zaljevu Sv. Mikule na Malom Brijunu, na otoku Krasnica, te vodovodni uređaji na padinama Gradine i veliki dvorac s gospodarskim uređajima u arealu tzv. »bizantskog kastruma« u zaljevu Dobrika na Z

BRIBIRSKI MISAL. Zagreb, Arhiv HAZU

בינון פוכנותום פרונולין פוציונונים וניים פוניה वहण संविश्ववाद्यां प्राप्तिक स्वाप्तिक अस्त arby wherean oc sexuus smean aban a'r cifelau tamaradolf su hanc cadh COM TOTAL CONCERN HUMBER ANABEL IN HURTH RIPERSPRING RANGE RANGE AIL LEAGH SEEDING RUBER TOL CHECK-CHESTOR CRICHES может Ленений заста THE PERSON WITH BANK HIND design themos special states a prose cante and and and a sun e WIND WASHING PERUPPERUR IN THE REPLY OF THE PROPERTY OF THE PARTY OF TH я ареацыя клаак Анмайы мкаяк de constructor de con WHEN S CONTINUES TOURISCE - HATE CHIS TWEAKEN WWIND BEILD CITY апан физупретисти фистик от Hencin crincipuldes regulare can courning action SAROP - SAID MEAN MUNICIPAL SAID MANAGEMENT - SAID MEAN MANAGEMENT - SAID MANAGEMENT many a series makes means cheifs hitse ame acubity CATI - ISC RESEABLE BORTE

EAST CHRESTON CHRESCH CHRESTS М-жецыну скисрияна-накос ца ताम-सामाधा सामाध इंटर्काटावार MANUAL MANUAL CARS CAS CAS mady questions exhibites quantic मेर के नियमिद्यां देश के मार्काताम के मार् мф жилженизых ниф- Ифаиновиф ट्रायम्बराट संस्कृतान्य केतान्त्रस्ता प्रति THUCOL BOSK CHERK THUSH CHAPE э гифоживия пиерия вгжэ- Аяс मामक्रमामस्य क्षत्र व्यवस्थाति हैन KJE KSKJE CMUUCEQU REDUS (IPHYM принин наничуски путан прин н CE-CHRIEFERSKA EDITE COM INDESCREEN HAVE RESOURCE RAS DER HINGERER FRIEDER ALBERT AL WALLE DESTA REGUE CHURCHEL STEPRE MEETE सारता दर्शकादमात्रस्य प्रतिक प्रमुक्ते हमात्र ह्यूद्रक मा म अन्य विश्ववित्त मार्गकरमा स्पृष्टिक हो। SHEE ESSE CHERTY CHARTER KAK SCHOOL CHPINGGIUM A 田東山 2月12 · く2日本 14月1日 OF THE PERSON OF HE HERK CHIMA CHIRSK HER CHIRAL ENE SEWEN BENEFIT

na I obali Velog Brijuna, po svojoj arhit. kompoziciji najvredniji su primjer ant. ladanjske arhitekture. Tlocrtni raspored prostranoga građevnog kompleksa dvorca prati u više od 1 km dugoj liniji obalu zaljeva Verige. Kompleks obuhvaća pristanište i vjetrobrane uređaje za zaštitu luke u unutrašnjosti zaljeva i širok obalni pojas na kojemu se nižu građevine. U sredini vrha zaljeva izgrađena su tri hrama: Venere, Neptuna i nekih nepoznatih božanstava. Vitki kanelirani stupovi predvorja hramova od bijeloga brijunskog kamena s korintskim kapitelima, dekorativnim frizom i bogatim ukrasom zabata, gdje se isprepliću elementi biljne i životinjske ornamentike, pravo su remek-djelo rim. umjetnosti I. st. S obiju strana hramova nalaze se gospodarski objekti, terme, stanovi za svećenike i dvorac (izgrađen u stepeničastim terasama na tri etaže). Međuprostore između pojedinih objekata ispunjavao je ophodni hodnik s otvorenom peristilnom lođom prema moru, koji je spajao sve dijelove arhit. kompleksa u zaokruženu i jedinstvenu cjelinu. U termama i dvorcu na mozaičnim podovima bili su izvedeni geometrijski ukrasi i isprepletene bordure u crno-bijelom, te biljni, životinjski i figuralni ukrasi u polikromnom mozaiku. Na stijenama su prevladavale crvena, žuta, zelena i crna boja. Stropovi su bili urešeni vijencima, biljnim ukrasima i cvijećem izvedenim u štuku. - Veliku obrambenu građevinu u zaljevu Dobrika na Z obali, poznatu kao »bizantski kastrum«, karakteriziraju snažne zidine i pravilna prostorna regulacija tlocrta. Ostaci građevina unutar zidina svjedoče o kontinuitetu života od IV/V. do XVI. st. U blizini se nalaze ostaci trobrodne bazilike Sv. Marije iz V-VI. st. Njezini brodovi završavaju pravokutno. Kapiteli prezbiterija urešeni su križevima u kružnomu okviru ili bez njega, a njihove ugaone volute oblikovane su u životinjske glave. Kameni crkv. namještaj bio je urešen stiliziranim biljnim i dvoprutastim i troprutastim pleternim ukrasom. U narteksu bazilike i oko nje nalazilo se ranokršć. groblje monolitnih sarkofaga, kojih se ostaci nalaze na okolnim livadama. Veoma su rano benediktinci uz baziliku sagradili svoju opatiju; njezini su građevni ostaci očuvani do danas. Napustili su je 1312. zbog kuge te je došlo do njezina prvoga urušenja. Obnovljena je i pregrađena u XVI. st. Kao obnovitelj se spominje »M. Samulis ... commissarius Briorum ... «, čija je nadgrobna ploča nađena uz baziliku. Bazilika je bila u upotrebi do kraja XVII. ili XVIII. st. - Oko 500 m iznad bazilike nalaze se ostaci crkvice Sv. Petra iz VI-VII. st. To je bila jednobrodna građevina s poligonalnim perimetrom apside. Prezbiterijalni prostor bio je povišen i popločen kamenim pločama, a pod obložen polikromnim mozaikom. Od crkv. namještaja postoje ulomci urešeni križevima, volutama, jednostrukom i dvostrukom isprepletenom vrpcom, jednotračnim i višetračnim zubastim ukrasom. Ornamentalna obrada mnogo je rustikalnija od one na ostacima kamenog namještaja bazilike. – Četverokutna trokatna obrambena kula stambenog i obrambenog karaktera potječe iz XII-XIII. st., a zgrada kaštela i još jedna profana zgrada iz poč. XVI. st. — U središtu današnjega naselja Brijuni nalazi se gotička crkvica iz 1481. kojoj je fresko-ukras uništen požarom 1893. Iz vremena obnove otoka potkraj XIX. i u poč. XX. st. osim pojedinih zdanja u stilu austrijske secesije potječe mramornaherma R. Kocha, koji je oslobodio Brijune od malarije, i brončana spomen-